

Fremtidens arbejdslyst II

Styrk folkeskolen

og de unges vej
til et godt arbejdsliv

Dansk Industri

Skabt af dansk
arbejdslyst

Indledning

Europa står over for betydelige demografiske forandringer, som vil få væsentlig indflydelse på fremtidens arbejdsmarked. I Danmark vil der om kun ti år være 100.000 færre 16-66-årige. Derfor er det vigtigt, at flere får lyst til at arbejde – og at flere ser arbejdslivet som en aktiv og meningsfuld del af deres liv.

Danskerne lever længere, er sundere og har flere muligheder end tidligere. Derfor vælger mange i stigende grad at bidrage på arbejdsmarkedet af lyst, ikke kun af nødvendighed. Omvendt udfordres arbejdsmarkedet både af et faldende fødselstal, unge med trivselsproblemer og et større antal ældre, der trækker sig tidligt tilbage – selvom flere også vælger at arbejde efter pensionsalderen.

Derfor har DI nedsat en tværgående indsats om fremtidens arbejdslyst, som skal komme med løsninger på, hvordan vi fremadrettet har mest mulig arbejdskraft. Vores vision for arbejdet er, at vi får et arbejdsmarked, hvor medarbejdere er motiverede, trives i deres arbejde og får lyst til at bidrage mere.

Indsatsen er mere end en kampagne. Vi vil hen over det næste år præsentere en række politiske forslag og nye initiativer til virksomhederne, der kan styrke arbejdslysten i Danmark.

God læselyst!

De unge og erhvervslivet skal stå stærkere sammen i fremtidens kommuner

I halvdelen af landets kommuner vil der om 10 år være færre unge mellem 15 og 18 år. Faldet i denne aldersgruppe vil være mellem 10 og 20 pct.

Det betyder bl.a. færre elever, lukkede skoler og en arbejdsstyrke, som kommer under pres. Det gælder særligt i oplands- og landkommuner, men også for resten af landet.

Det har aldrig været vigtigere at klæde alle børn og unge på med mod, lyst og kompetencerne til at kunne bidrage til det danske samfund og erhvervsliv.

Derfor er det afgørende, at kommuner og lokalpolitikere investerer i vores unge og rammerne omkring dem for at give dem lusten til at blive en del af et arbejdsliv som voksne.

DI's anbefalinger til kommunalpolitikere

DI præsenterer her 10 konkrete anbefalinger til kommende kommunalpolitikere til deres kommunes arbejde med Danmarks unge. Forslagene skal ruste de unge fagligt, give flere unge et indblik i bredden af det danske arbejdsmarked samt koble de unge og erhvervslivet tættere på hinanden, så de unge får en ballast, der giver dem lyst til et arbejde.

Skolerne skal gøre eleverne klar til fremtiden

- 01 Kernefagligheden i folkeskolen skal styrkes – fokuser på matematik og dansk
- 02 Halvdelen af alle matematiklærere skal efteruddannes inden for de næste fire år
- 03 Alle folkeskoler skal oprette valgfaget teknologi-forståelse

Skolerne skal tættere på virksomhederne

- 04 Erhvervspraktik skal introducere alle unge til det brede arbejdsmarked
- 05 Alle kommuner skal udpege en erhvervsplaymaker
- 06 Brug lokale partnerskaber til at samarbejde om de unge uden job og uddannelse

Unge og virksomheder skal tættere sammen i fritiden

- 07 Flere unge i fritidsjob
- 08 Ungdomsskolen skal udbyde "gå-til-håndværk" i deres katalog
- 09 Mere vejledning til ufaglærte studenter
- 10 Flere unge på cyklen og i kollektiv transport

Forslag 1

Kernefagligheden i folkeskolen skal styrkes – fokusér på matematik og dansk

DI anbefaler

Folkeskoler skal prioritere undervisningen i matematik og dansk gennem to-voksenordninger, flere undervisningstimer og mere motiverende og praktisk undervisning. Forslaget skal styrke undervisningen, hæve det faglige niveau og øge dansk- og matematiklysten.

Dette skal ske ved, at folkeskolerne anvender ressourcer fra skolens timebank til at styrke undervisningen i matematik og dansk. DI har i oktober 2025 også fremlagt et særskilt matematikudspil.

Mål: Kommunerne skal løfte de gennemsnitlige karakterer ved folkeskolens afgangsprøver i matematik og læsning med 0,5 i 2029.

Problem

Danske elever er dårligere til matematik og læsning, end de tidligere har været. Det viser både TIMMS, PISA og elevernes karakterer ved afgangsprøven. Cirka hver tiende elev består ikke dansk og matematik.

Udviklingen gælder både for fagligt stærke og fagligt svage elever. Drengene klarer sig i gennemsnit dårligere end pigerne i læsning, mens pigerne klarer sig dårligere i matematik end drengene.

Kommer man ikke med fagligt, svækkes lysten til at bruge faget senere i livet.

Kontakt

Kontaktperson i DI:

Anne Kyed Vejbæk, ankv@di.dk, Forskning, Uddannelse & Mangfoldighed

Jeppe Mulvad Behrend, jemb@di.dk, Forskning, Uddannelse & Mangfoldighed

Find tallene for din kommune her

Forslag 2

Halvdelen af alle matematiklærere skal efteruddannes inden for de næste fire år

DI anbefaler

Kommunen skal lægge en konkret plan for systematisk opkvalificering af alle matematiklærere i folkeskolen, så minimum halvdelen af alle matematiklærere er efteruddannet i 2029.

Mål: Kommunerne skal løfte den gennemsnitlige karakter ved folkeskolens afgangsprøve i matematik med 0,5 i 2029.

Problem

Gennemsnitskarakteren ved folkeskolens afgangsprøve i matematik er faldet betydeligt de senere år. Andelen af elever, der ikke består matematik, når de går ud af 9. klasse, er tæt på fordoblet fra 2019 til 2024 - hver tolvte elev bestod ikke matematik i 2024.

Mange elever har ikke tilstrækkelige basale færdigheder til, at der kan bygges yderligere matematik eller naturvidenskabelige kompetencer ovenpå i løbet af deres videre uddannelsesforløb. En ekspertgruppe og professionshøjskolerne peger bl.a. på udfordringer i matematiklærernes faglige kompetencer.

Kontakt

Kontaktperson i DI:

Anne Kyed Vejbæk, ankv@di.dk, Forskning, Uddannelse & Mangfoldighed

Jeppe Mulvad Behrend, jemb@di.dk, Forskning, Uddannelse & Mangfoldighed

Find tallene for din kommune her

Forslag 3

Alle folkeskoler skal oprette valgfaget teknologiforståelse

DI anbefaler

Alle folkeskoler skal oprette valgfaget teknologiforståelse, og alle kommuner skal prioritere uddannelse af lærere inden for fagligheden. Uddannelsen af lærere skal starte senest i 2026.

Mål: Alle folkeskoler skal oprette det toårige valgfag teknologiforståelse med en lærer, der er uddannet til at undervise i faget, i skoleåret 2027/2028.

Problem

Forståelse for og viden om teknologi og digitalisering er nødvendige kompetencer i fremtiden – både på arbejdsmarkedet og i hverdagen. Derfor er det afgørende, at vi indretter skolesystemet, så det sikrer, at alle elever opnår teknologiforståelse og får lyst til at dygtiggøre sig inden for feltet allerede i folkeskolen.

Kontakt

Kontaktperson i DI:

Anne Kyed Vejbæk, ankv@di.dk, Forskning, Uddannelse & Mangfoldighed

Jeppe Mulvad Behrend, jemb@di.dk, Forskning, Uddannelse & Mangfoldighed

Forslag 4

Erhvervspraktik skal introducere alle unge til det brede arbejdsmarked

DI anbefaler

Den kommunale ungevejledning skal i samarbejde med skolen og fritidstilbud sikre, at alle elever bliver bekendt med bredden i det danske arbejdsmarked og ”skjulte” brancher forud for søgning af erhvervspraktik. Det kan f.eks. ske ved at invitere lokale virksomheder til at holde oplæg på skolen, så eleverne får øjnene op for mulige praktiksteder.

Mål: Min. 50 pct. af kommunens unge skal i erhvervspraktik i det private erhvervsliv.

Problem

Fra skolestart 2025 er erhvervspraktik blevet obligatorisk for alle elever i 7., 8. eller 9. klasse. Erhvervspraktik er en mulighed for at inspirere børn og unge til en fremtid inden for forskellige fag og brancher. Derudover skaber man synlighed om det lokale erhvervsliv i lokalsamfundet og danner relationer mellem erhvervslivet og de lokale skoler.

Erhvervspraktik giver de unge en mulighed for at finde og dyrke deres egen vej og lyst. Derfor er det vigtigt, at obligatorisk erhvervspraktik udnyttes til at sikre, at erhvervspraktikken bliver et vindue til hele det danske arbejdsmarked og ikke bare til praktik på forældres arbejdsplads.

Kontakt

Kontaktperson i DI:

Mette Keinicke, meke@di.dk, DI Lærlingeindsatsen.

Læs mere om tips og tricks til erhvervspraktikken på [DI's Erhvervspraktikunivers](#).

Forslag 5

Alle kommuner skal udpege en erhvervsplaymaker

DI anbefaler

Det skal være nemmere for lokale virksomheder at samarbejde med kommuner og skoler om at koble de unge tættere på virksomhederne og introducere dem til det brede arbejdsmarked.

Mål: Alle kommuner skal have udpeget en erhvervsplaymakerfunktion inden udgangen af 2026.

Problem

Når der indføres obligatorisk erhvervspraktik, juniormesterlære og øget praksisfaglighed i folkeskolen, kræver det, at virksomhederne kommer tættere på folkeskolen i dagligdagen.

En erhvervsplaymaker i kommunen kan hjælpe med kontakten mellem kommunen og det lokale erhvervsliv. Det gør det bl.a. nemmere for virksomhederne at samarbejde med kommuner og skoler, når de har et fast kontaktpunkt. Ifølge en undersøgelse fra fagbladet Folkeskolen har kun 14 ud af 98 kommuner i dag en erhvervsplaymaker.

Kontakt

Kontaktperson i DI:

Anne Kyed Vejbæk, ankv@di.dk, Forskning, Uddannelse & Mangfoldighed

Jeppe Mulvad Behrend, jemb@di.dk, Forskning, Uddannelse & Mangfoldighed

Forslag 6

Brug lokale partnerskaber til at samarbejde om de unge uden job og uddannelse

DI anbefaler

Kommunerne skal samarbejde med flere lokale virksomheder som en del af Ungeløftet, så flere unge kan blive en del af fællesskabet og bidrage på en arbejdsplads.

En DI rundspørge blandt virksomhederne viser, at en fjerdedel af virksomhederne gerne vil samarbejde med kommunerne om at ansætte udsatte unge som et nyt tiltag. Derudover svarer en anden fjerdedel af virksomhederne, at de allerede har udsatte unge på virksomheden.

De lokale partnerskaber skal afspejle virksomhedssammensætningen i kommunen både i forhold til brancher og virksomhedsstørrelse, så partnerskaberne kan bruges til at introducere flere unge til bredden af det danske arbejdsmarked i f.eks. industrien og bygge- og anlægsvirksomheder.

Mål: Min. 25 pct. af de 15-29-årige unge uden job og uddannelse skal være i job 2029.

Problem

Der er for mange unge, der står uden for uddannelse og arbejdsmarkedet. En analyse fra DI viser, at der er tale om 65.000 unge, når man medregner unge op til 30 år og unge, som har taget en gymnasial uddannelse, men hverken er i job eller uddannelse.

Det er vigtigt, at vi får hjulpet mange flere unge med at genfinde lysten, så de kommer tilbage ind på arbejdsmarkedet eller i uddannelse.

Kontakt

Kontaktperson i DI:

Emma Barslund Fosse, embf@di.dk, Arbejdsmarkedspolitik

Find tallene for din kommune her

Forslag 7

Flere unge i fritidsjob

DI anbefaler

Kommunerne skal arbejde systematisk med at flere unge får mulighed for fritidsjob. Det kan både ske i skoletiden, men også i fritidstilbuddene. Alle elever i udskolingens skal vejledes i, hvordan man søger og passer et fritidsjob og alle kommuner skal have fritidsjobprojekter i boligsociale områder.

Mål: I 2029 skal min. 40 pct. af alle unge mellem 13 og 17 år have et fritidsjob.

Problem

Cirka 36 pct. af de unge i aldersgruppen 13-17 år arbejder i dag efter skoletid. Det er væsentlig færre unge end for 30 år siden og der er store kommunale forskelle. Der er dermed potentiale for at styrke fritidsjobindsatsen på tværs af kommunetyper.

Fritidsjob er gavnligt for unge af mange årsager. Fritidsjob bidrager f.eks. til at flere tager en uddannelse og bliver en del af arbejdsmarkedet. Fritidsjob har også en gavnlig virkning på skolepræstationer og giver lavere ungdomskriminalitet. Desuden giver fritidsjob de unge indblik i arbejdskulturer og brancher og hjælper dermed unge med afklaring ift. valg af uddannelse og job.

Kontakt

Kontaktperson i DI:

Emma Barslund Fosse, embf@di.dk, Arbejdsmarkedspolitik

Find tallene for din
kommune her

Forslag 8

Ungdomsskolen skal udbyde ”gå-til-håndværk” i deres katalog

DI anbefaler

Alle unge skal have muligheden for et fritidstilbud, hvor de kan snuse til savsmuld, opleve industrien eller producere noget på deres lokale ungdomsskole.

Mål: Inden 2029 skal alle ungdomsskoler i kommunen have minimum to ”gå-til-håndværk”-tilbud i deres katalog.

Problem

Mange af de fritidstilbud man i dag tilbyder unge er rigtig gode og skaber megen glæde. Men ikke alle kommuner har erhvervsrettede tilbud som f.eks. værkstedstilbud, motorlære, programmering, bådebyggeri eller svejsning. Hvis flere unge skal få kendskab med bredden af det danske arbejdsmarked og uddannelsessystem kan fritidstilbudene også være en del af det.

Kontakt

Kontaktperson i DI:

Mads Hyldahl Fogh, mahf@di.dk, Erhvervs- og Arbejdsmarkedsuddannelser

Find tallene for din
kommune her

Forslag 9

Mere vejledning til ufaglærte studenter

DI anbefaler

Alle ufaglærte studenter i kommunen skal tilbydes uddannelsesvejledning min. én gang om året.

Mål: Alle kommuner skal have nedbragt andelen af ufaglærte studenter, der starter på det tredje sabbatår, med 25 pct. i 2029.

Problem

Mere end fire ud af ti studenter starter i dag på deres tredje sabbatår. Der kan være mange forklaringer, men undersøgelser fra EVA peger på, at uddannelsesvalg er svært for mange unge. Næsten hver tredje oplever valget som vanskeligt, og alt for mange føler sig pressede og uafklarede gennem gymnasietiden. For en stor gruppe er støtten i praksis begrænset til familie og venner, mens mødet med professionelle uvildige vejledere er minimalt. Det samme er gældende, når de unge går ud af gymnasiet og starter på sabbatårene. Her er adgangen til vejledning betinget af, at de unge selv opsøger det – eller taler med mor og far.

Hvis uddannelsesvalget bliver skubbet længere og længere ud i fremtiden, stiger risikoen for at sidde fast i konjunkturfølsomme jobs og blive økonomisk afhængige af den ufaglærte løn. En erhvervskompetencegivende uddannelse giver bedre jobsikkerhed og fører til job med bedre løn end ufaglært arbejde, både som ung, men i høj grad også i resten af livet.

Sabbatårene bør både bruges til at blive klogere på sig selv, men også på at blive afklaret om næste uddannelsesvalg.

Kontakt

Kontaktperson i DI:

Mads Hyldahl Fogh, mahf@di.dk, Erhvervs- og Arbejdsmarkedsuddannelser

Find tallene for din
kommune her

Forslag 10

Flere unge på cyklen og i kollektiv transport

DI anbefaler

Kommunen skal tilbyde attraktive tog- og busløsninger med højere frekvens og kortere rejsetid, også om aftenen og i weekender. Cykelinfrastrukturen i kommunen skal udvikles således, at den bliver mere tilgængelig, sammenhængende og sikker.

Mål: Kommunerne skal inden 2030 sikre en 50 pct. stigning i unges brug af lokal kollektiv transport og cykel.

Problem

38 pct. af alle familier har ikke bil til rådighed. Alligevel har kommunerne skåret 12 pct. af bussernes køretimer siden 2010. Gode kollektive transport- og cykelmuligheder er en forudsætning for, at unge i hele landet kan leve et selvstændigt og aktivt liv med uddannelse, arbejde og fritidsaktiviteter.

I dag er der mange by- og landområder, som ikke er betjent med kollektiv transport. Uden gode bus-, tog-, og cykelforbindelser har mange unge ikke mulighed for at tage ansvar for deres egen mobilitet eller dyrke de aktiviteter, de drømmer om.

Kontakt

Kontaktperson i DI:

Lise Bjørg Pedersen, libp@di.dk, DI Transport

Find tallene for din
kommune her

Skabt af dansk arbejdslyst

Vores arbejdslyst har skabt det Danmark, vi holder af. Den danske arbejdslyst er noget ganske særligt. Lad os dyrke arbejdslysten – til glæde for den enkelte og vores fælles fremtid.

